СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 252. Джерзі Сіти, Н. Дж., вівторок, 29-го жовтня 1935. — VOL. XLIII. No. 252. Jersey City, N. J., Tuesday, October 29, 1935. THREE CENTS

АМЕРИКА ОБІЦЯЄ ЛІЗІ НАЦІЙ МОРАЛЬНУ ДОПОМОГУ

ВАШИНГТОН. — У відповідь на запит Ліґи Націй до американського уряду щодо становища Злучених Держав до італійсько-етіопської війни, департамент стейту вислав до Ліґи Націй ноту, в котрій американський уряд заявляє, що він буде вживати свого морального впливу в користь мира в межах утвердженої теперішньої політики Злучених Держав, що, як відомо, спирається на невмішування в заграничні союзи держав та у війну.

Американський уряд далі перечисляє всі ці заходи, які він поробив для задержання своєї невтральности у війні, але рівночасно заявляє, що він морально симпатизує з усіми заходами, що змірають до задержання мира, зглядно зльокалізування війни.

ТИСЯЧІ ЛЮДЕЙ ЗГИНУЛИ В БУРІ НА ГАЇТІ.

ПОРТ О ПРІНС (Гаїті). — При кінці минулого тижня навістила ці околиці величезна буря, що викликала вилив усіх рік, що знов затопив сотки, якщо не тисячі, людей.

Неофіційльні обчислення подають число жертв в одній місцевости, Жеремі, на півтори тисячі людей.

АГІТАЦІЯ ЗА РОБІТНИЧУ ПАРТІЮ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК.—На річній конференції юніоністок, скликаній „Нюйорською стейтовою жіночою юнійною лиґою", піднято справу організації юобітничої партії. Гормен віцепрезидент юнії ткальняних робітників заявив, що американські робітники так довго не добудуть собі повних прав та належної долі в сумі продукту громадської праці, поки в Америці робітники не зорґанізують окремої робітничої партії. Він говорив, що полудневі стейти, що вважаються твердинею демократичної партії, найбільше жорстоко ломлять права робітників та що там робітники просто мусять виступити в політиці з окремою партією, як хочуть переперти свої права й домагання.

Гормен сказав теж, що на останній конвенції Американської Федерації Праці предложено за сформування робітничої партії аж 14 резолюцій, та Вилієм Ґрін, голова Федерації, кинув свій вплив проти них, бо хоч він є за сформування такої партії, то вважає, що час на це ще не дозрів.

З БОРОТЬБИ ПРОТИ РЕКЕТІРСТВА.

НЮ ЙОРК. — Нюарська й нюйорська поліція, що ведуть тепер спільну кампанію проти рекетірства та ґенґстерства, справили облаву на рекетірські й ґенґстерські шайки. Не вдалося при тому поліції піймати багато злочинців, бо ці, чуючи небезпеку арешту, вивтікали з околиці, але зате вдалося їй добути багато преріжних матеріялів, книжок, записок і т. п., на основі котрих вона довідалася багато фактів про життя злочинного підземеля.

З цих документів поліція довідалася: адреси політиканів, що заслоняють злочинців своїми політичними звязками; адвокатів, що обороняють злочинців, котрих вони знають як справників злочинів; лікарів, що лікують хорих чи ранених злочинців та не роблять урядови приписаних рапортів; „бондсменів", що складають бонди на випадок арештування злочинця; імена подібних звязків, що допомагають злочинцям доконувати злочинів, затирати сліди злочину та уникати карного переслідування.

ЗНОВУ СТРІЛЯНИНА МІЖ ПОЛІЦАЯМИ.

НЮ ЙОРК. — У літній хаті поліцая Джана Донеґю в Говард Біч відбувалася в суботу в ночі забава, на котру були запрошені знайомі поліцаї з жінками. Десь коло 2-гої години, коли гості вже були розбавлені й підпиті, поліцай Флін зайшов до спальні Донеґю. Зараз потім у кімнаті роздався вистріл. Коли гості вибігли нагору, вони побачили, що на підлозі лежить ранена Флінова. Брат Донеґю вибіг на вулицю та казав першому стрічному поліцаєви покликати амбулянс. Як амбулянс приїхав, пані Флін уже була нежива.

На слідстві, яке вели команданти поліційної стації, до котрої належали забавляючіся поліцаї, Флін сказав, що, ввійшовши до кімнати Донеґю, він побачив, що Донеґю, обернений плечима до виходу, припер до стіни паню Флін, котра відпихала його правою рукою та говорила: „Ох, не будь дурний!" Флін каже, що йому здавалося, що Донеґю мав якийсь блискучий предмет у руці та що він узяв це за револьвер. Він ухопив за револьвер, а в ту хвилю роздався вистріл, від якого пані Флін повалилася на землю.

Донеґю говорив, що він був такий пяний, що памятає тільки те, що наперед він був у кухні, щоб мішати напитки, а потім товариш по службі Шелинг садовив його силою в фотель. Інші гості зізнали, що вони не знають нічого про ворогування між Донеґю й Фліном, що пані Флін поводилася пристойно та пішла нагору на коротку хвилину нерадтим, як гості почули вистріл.

ХОТЯТЬ ЕМІГРАЦІ ДО КАНАДИ.

В Нюкесел, Англія, відбулася недавно конференція в справі британської іміґрації до ріжних доміній. Намічено фінансову поміч для майбутніх іміґрантів. Ґенерал М. Л. Горнсбай з Летбридж, Алта., говорив, що британська іміґрація до Канади помогла би безробіттю Великої Британії і збільшила б заняття в Канаді.

ВІДКАЖУЮТЬ ПАПЕРОВІ ГРОШІ.

Полудневo - афиканська кольонія Капштат перевела дезінфекцію (відкаження) паперових грошей, бо вони, на думку санітарної влади, є розсадником заразливих недуг. Усі гроші мають піддати діланню хемічного розчину, який убиває бактерії і зміцнює їх тривкість.

СИН УБИВ БАТЬКА.

В Трускавці прийшло до жахливої родинної трагедії. Місцевий робітник Станіслав Тенерович жив зі своєю жінкою Марією в безупинному непорозумінню. Між подругами приходило до постійних сварок та бійок. Підчас чергової сварки Тенерович ухопив сокиру й замахнувся нею на жінку. В тому моменті підбіг до нього його 17-літній син, вирвав батькови сокиру з рук і, не тямлячи, що робить, тричі вдарив нею батька по голові. Тенерович упав залитий кровю на землю й по кількох хвилинах помер. Молодого батькогубця й матір арештували.

ДАР СЛАВНОГО ЛІКАРЯ.

Шведський лікар Аксель Мунте, що живе постійно в Італії, автор славної „Книги з Сан - Мікеле", переслав данськову королеві ввесь свій гонорар за останню книжку — 100,000 корон; 10 тисяч призначає для бідних дітей, 5 тис. на „охорону медведів від людей і на оборону їх прав на життя".

УВІЛЬНЯЛИ З ВІЙСЬКА.

В станиславівському воєвідстві викрили жидівську спілку, що займалася увільнюванням новобранців від військової служби. Спілка розвивала свою діяльність особливо в Косівщині. Провідниками шайки були брати Крамніцери і Г. Гольдштайн. Всіх арештовано.

САМОХОДИ З ҐАЗОҐЕНЕРАТОРАМИ.

Італійський професор Ферґуті випробував самоходи з ґазоґенераторами. Звичайним автомобілем „Алфу Ролео" з шістьма циліндрами, що досі проїхав сто десять тисяч кільометрів, ґнаний бензиною, і вісімдесять тисяч кільометрів, ґнаний ґазоґенератором, проф. Феруті проїхав у десятьох днях шість тисяч кільометрів. Висліді цієї спроби був такий: авто досягало з бензиною скорости сто трицять кільометрів на годину, а з ґазоґенератором, що витворював ґаз із деревного вугля, скорість була тільки пять кільометрів на годину менша й осягала сто трицять кільометрів. Зате ощадність була велика: замість зужиткувати вісімнацять до двацять літрів бензини на сто кільометрів, автомобіль спотребовував лише чотирнацять до вісімнацять кільограмів деревного вугля.

ВОЄННИЙ БІЛЯНС.

В останньому тисячліттю вела Франція 185 воєн, Англія 176, Росія 101, Австрія 131, Японія 75, Італія 32, Німеччина 24, Голяндія 23. Виходить, що найбільш „войовнича" Німеччина опинилася в цьому воєнному білянсі на сірому кінці.

ДУШОГУБСТВО НА ФАРМІ.

На манітобській фармі, три милі від Форк Ривер, застрілив невідомий злочинець 28-літню жінку фармера Фелікса Борозського. Про вбивство повідомив сусідного фармера Спікуляка 8-літній синок Боровського, який був дома сам один з матірю. Чоловік убитої молотив у той час на сусідній фармі. Покищо не вияснено загадочного злочину.

НАПАД ВОВКІВ НА ГУСИ.

Під селом Ярнево, пов. Слонім, напали вовки на стадо гусей і частину зїли на місці, а решту видушили. Жертвою вовків упали 87 гусей.

ВЕРЕҐІН ПОКИНУВ ДУХОБОРІВ.

Зі Саскатуну, Саск., доносять, що Петро Вереґін, дотеперішний провідник канадійських духоборів, заявив, що він зриває всяку звязь з духоборами і далі буде жити в Канаді як приватний громадянин. Вереґін не подає причин свого рішення.

НІМЕЦЬ І З БУКВИ БЄ ОЛІЙ.

Німці всяке винаходять, щоб унезалежнити себе від закупна з чужих країв і повикористовувати все, що мають у своїй державі. В Німеччині є букові ліси. Овочі бука, що їх у нас звуть буквами або й буковими жирами, дають добрий олій.

Німецьке міністерство прохарчування й хліборобства призначило цього року для олійниць премію по 50 марок за сто кільоґрамів букового олію. Олійниці платять збирачам букви по 16 марок за сотнар. Це добрий зарібок, як на букви є „дорідний" рік.

Державна лісова управа дала розпорядок помагати збирачам у порозумінні з іншими приналежними урядами. Лише призначені на замінювання букви затримує лісова управа для себе.

ДОСЛУЖИВСЯ.

На залізничому двірці в Перемишлі склалася траґікомічна подія. Після маневрів виїздили з цього міста багато вояків, вертаючись до цивільного стану. На дворець прибула теж якась молода дівчина з дитиною на руках. Вона відшукала свого „нареченого", батька дитини, що теж виїздив з Перемишля. Молода попрощалася сердечно. На хвилю перед відїздом потягу дівчина пригадала собі, що в залізничому буфеті замовила для нього якусь перекуску. Тому попросила його, щоби подержав дитину, а сама побігла до буфету. Тимчасом роздався знак до відїзду і заки вояк, що стояв на ступнях вагону, отямився, потяг рушив. Вояк не міг уже позбутися дитини і поїхав дальше. Очевидно мама дитини не вернулася більше на перон і була щаслива, що позбулася непотрібного клопоту. А тимчасом пасажири, що були очевидцями цієї сцени, ґратулювали молодому батькови, що дослужився памятки при війську.

УПРАВИТЕЛЬ ФІЛЬВАРКУ ЗАСТРІЛИВ СЕЛЯНИНА.

У Боянці, пов. Жовква, управитель фільварку Тадей Венґльовський подибав худобу селянина Федя Луся на двірській луці. Хотів занятц худобу й із того прийшло між ним і селянином до суперечки. Венґльовський, як у певнє, у власній обороні вистрілив тричі з револьвера та поцілив Луся в серце. Лусь помер до кількох хвилин. Венґльовського арештували.

ЗАГАДОЧНЕ САМОГУБСТВО.

В селі Кривчі, пов. Надвірна, управитель школи Атанас Павлюк пробував скінчити самогубством, напившись більшої скількости сільного квасу. В тяжкому стані відвезли його до шпиталю. Причиною була сварка з війтом Гуменюком у звязку з ремонтом школи.

136 РОЗВОДІВ ОДНОГО ДНЯ.

Як повідомляють з Чернівець, суд у Хотині дав протягом одного дня розвід 136 подружим парам. Перед судовим будинком зібралися кількасот осіб, покликаних як сторони або свідки.

ЧЕРЕПАХА ВЕЛИТ.

В заливі Поліястеро біля Неаполю риболовці витягли з води велитенську черепаху, що походить з тропікальних морей. Черепаха важить 600 кґ., є два метри завдовжки і має 200 літ. Її передали до зоольоґічного городу в Неаполю.

АВСТРАЛІЙСЬКА МОДА.

Австралія видумала для жіноцтва нову моду: татуування уст. У Мельбурні працює спеціяльний мистець, що наколює уста голкою і при помочі мініятурового електричного впускає в шкіру сильно червону краску. Австралійські дами терплять, але мають вічно вишневі уста.

ЦИГАРА ДЛЯ ЖІНОК.

Папірови зробили за останні роки сильну конкуренцію цигарам. Кубійські фабриканти тютюну рішили для поправи своїх інтересів випустити на ринок спеціяльні цигара для жінок із легкого тютюну, що й наперфумовані. Фабриканти рахують на те, що мода на цигара серед жіноцтва може принести їм доходи.

СПАЛИВ 20,000 ПЕЗЕТ.

В малім еспанськім селі в провінції Теруель один старий селянин спалив у печі всі свої ощадности в сумі 20,000 пезет. Він знаний з того, що жив зі своєю родиною в незгоді. На запит, чому це зробив, селянин відповів: „Мені вже й так не довго жити, а не хочу, щоби гроші, які я заробляв у поті чола, дісталися в інші руки".

ПРОПАВ ПОЧТОВИЙ ВАГОН.

Велику сензацію викликала в Чернівцях пропажа почтового вагону з поїзду Чернівці—Яси. Поїзд цей приїхав до Білець без почтового вагону, який, як звичайний, дочіпляли в Чернівцях. Залізнича влада шукає вагону.

ВЕЛИКАН ОРЕЛ.

На албертійських полях коло Вабамум застрілили вірла, якого розпняті крила мають вісім стіп довжини.

ЛІҐА НАЦІЙ ЗАДОВОЛЕНА З МОРАЛЬНОЇ ПІДДЕРЖКИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Заява секретаря стейту Гола в справі піддержки Ліґи Націй у її становищі до італійсько-етіопського конфлікту знайшла дуже добрий відгомін. Назагал усі погоджуються в Лізі з тим, що супроти того, що в конґресі перейшов закон про невтральність, Гол не міг нічого ліпшого сказати. Кажуть, що та моральна піддержка багато поможе, бо скріпить повагу зарядження Ліґи, себто санкцій, звернених проти Італії. І те, що Злучені Держави заборонили офіціяльно експорт амуніції як до Італії так і до Етіопії, теж допоже справі, а особливо заставить Італію глибше подумати над дальшими консеквенціями продовжування війни в Африці.

ШКОДА СЛІВ, ТРЕБА БОРОТИСЯ — КАЖУТЬ ІТАЛІЙЦІ.

РИМ. — В Італії вже всі втратили надію, що вдасться наклонити Ліґу Націй до відложення дати введення в життя проголошених нею санкцій економічного й фінансового бойкоту Італії. Виходить, що справу вирішить зброя. Панує незадоволення, що витратилося так багато часу на дурно. Під тим розуміють зарядження Мусоліні, дані команді італійської армії в Африці, щоб не спішитися з дальшим наступом. Мусоліні думав такою тактикою здобути собі симпатії Ліґи Націй. Та виходить, що це нічого не помогло.

НАСТУП НА ЦІЛІЙ ЛІНІЇ.

РИМ.—З африканського фронту доносять, що обидві італійські армії, північна й полуднева, поступають успішно вперед. Команда рахується з тим, що вже в короткому часі прийде до властивої розправи з головною частиною етіопських воєнних сил.

В ЄГИПТІ НЕЗАДОВОЛЕНІ З АНҐЛІЇ.

КАЇРО (Єгипет). — У Єгипті є симпатія по стороні Етіопії. А тимсамим нарід є проти Мусоліні. Але є теж незадоволений з Анґлії. А то черезе те, що Анґлія поступає по диктаторськи і не питає в нічім заступників народу. І так Анґлія перенесла базу своєї фльоти до Александрії, порозумівшися щодо цього тільки з британським високим комісарем, не питаючи щодо цього опінії кабінету.

ҐАРНЕРОВИ СПРАВИЛИ ВЕЛИКУ ПАРАДУ.

ЙОКОГАМА (Японія). — Отсе перший раз відвідав Японію заступник президента Злучених Держав. Ґарнера принято з великою парадою, яка закінчиться авдієнцією в японського цісаря.

КОНКУРЕНТ ГАБСБУРҐІВ.

ЛІНЦ (Австрія). — Є поважні здогади, що на австрійськім престолі готов засісти князь Старемберґ, що тепер є фактичним правителем Австрії. Його партія каже, що рід Старемберґів старший від габсбурського, більш геройський, бо двічі спас Австрію від руїни і проти нього не стануть так ворожо держави малої антанти, як вони ставляться проти повороту Габсбурґів на австрійський престол.

НІМЕЧЧИНА МОВЧИТЬ.

БЕРЛІН. — Німеччина пильно слідить за тим, що діється на міжнароднім полі, але держиться з великою резервою і не забирає ніякого голосу. Кажуть, що вона на ділі бажає собі спокою, бо ще не готова до нового воєнного конфлікту. Вона сама моглаб легко розпочати замішання в Европі через Мемель або інші свої давні посілости, але цього покищо уникає. Вона також не задоволена з того, що Европа ще більше зброїться. Це їй не по нутру.

ФРАНЦІЯ НА ОСТОРОЗІ.

ПАРИЖ. — Франція держить на Середземнім морі головну частину своєї воєнної морської сили, щоби бути готовою на кождий випадок.

ФЛЬОТА АНҐЛІЇ — НАЙСИЛЬНІША В СВІТІ.

ЛОНДОН. — Провідники Партії Праці вважають глупотою всі балачки про те, що британська фльота заслаба, що не є модерна й т. п. Кажуть, що це робиться на те, щоб здобути голоси для консерватистів, а тимсамим згоду на нові видатки на фльоту. А по правді три панцирники, що їх побудовано по війні, а то Нелсон, Родні й Гуд, вистарчають на те, щоб розторощити цілу італійську фльоту на Середземнім морі.

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ.

ЛЬВІВ. — Дня 13-го жовтня влаштовано у Національному Музеї „Вечір української поезії". Взято під увагу тільки поезію за останні 30 років, бо в той час відбувалася в Музеї вистава українського мистецтва за останні 30 літ. Вечір пройшов з великим успіхом. Численна публика заповнила цілком салю і тим дала доказ, що й така програма має своїх слухачів.

"SVOBODA" (LIBERTY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Se nd Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on Carch 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accept l for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

І ІМІҐРАНТ І ЗЛОЧИНЕЦЬ МАЄ ПРАВО

У маленькій нюджерській місцевості Скач Плейнс скоїлася кілька тижнів тому пригода, що набрала широкого розголосу та відбилася відгуком у редакторських статтях у ґазетах Ню Йорку, ба навіть дальших міст.

Відділ депутатів шерифа повіту Юніон пішов до дому польського іміґранта Кремпи, підміського огородника, щоб доручити йому судовий приказ за те, що він не станув на переслухання до суду, куди його візвав суд, коли Кремпа не послухав судової заборони в однім процесі. Коли на приказ поліцаїв відчинити двері й вийти надвір члени родини Кремпи справді вийшли надвір з піднесеними вгору руками, поліцаї, котрих було вісім, стали до них стріляти, видно без ніякої провокації з боку Кремпів. При тій нагоді Кремпу ранено два рази, а жінку Кремпи вбито.

Не дивлячися на те, що видно Кремпа арештови не противився, що проти нього і його рідні були переважаючі сили узброєної поліції, прокураторія не виступила проти вбивників. Допрева, як справу підняли обурені американські громадяни, обвинувачено за вбивство одного депутата шерифа, а сімох інших полишено на волі. Лишено на волі навіть того депутата шерифа, котрий був на чолі відділу й котрому інші повинувалися. Видно, що для уряду Кремпа і його родина це були тільки „ґад-дем полакс", чи „гонкіс", що не мають ніяких прав.

Допрева як за справу взялися ґазети, справу віддано до вирішення великій лаві присяжних суддів. Суддя при тій нагоді виснив становище закона: Навіть у такому випадку, коли він має правний приказ, урядник не має права вживати більше сили, як треба для виконання приказу. Урядник, навіть узброєний у правний приказ, не є деспотом, себто він не має права поступати самовільно. Він має й у такому випадку поступати згідно з законом. Малий опір іще не оправдує очайдушних засобів. Навіть як урядники при виконуванню приказу не робили нічого зі злоби, але при виконанню приказу вжили більше сили, як треба, вони відповідають перед законом як злочинці.

По такім поученні судді присяжні постановили поставити 7 поліцаїв на суд як убивників, а суд випустив їх аж по зложенню кавції в сумі 5,000 долярів за кождого.

За якийсь час відбудеться розправа, за якою нині слідять іміґранти не тільки польського походження, бо вони хочуть мати відповідь на питання, яке перед ними поставила урядова потурання для вбивників жінки Кремпи: чи в Америці виконується закони про особисті права тільки для родовитих тут людей, чи може й іміґранти мають на ділі тут такі самі права, як родовиті, як це вони мають на папері.

ПО ДОРОЗІ ДО САНКЦІЙ

Пакт Ліґи Націй передбачає, що коли якийсь із членів Ліґи розпічне війну проти другого члена, то Ліґа Націй мусить накласти на напасника „санкції", себто вжити ріжних засобів для втруднення становища напасника. Ці „санкції" можуть бути дуже ріжного характеру, себто можуть обмежуватись до чисто фінансових справ, як напр. відмова кредитів, або до припинення торговельних зносин, але можуть бути і наскрізь воєнним засобом збройної принуки.

Випадків війн між членами Ліґи Націй було вже досить. Всі ще памятаємо японську авантуру в Манджурії, що закінчилась утворенням Манчука, або війну між Болівією й Уруґваєм. Тоді Ліґа Націй, з огляду головно на байдуже відношення Анґлії, не захотіла вживати проти „напасників" ніяких санкцій. Тому санкції проти Італії, що їх мала би взяти на себе Ліґа Націй, є цілком ще новою річчю в усесвітній історії, і ніхто не може передбачити, як воно скінчиться, якщоб дійсно дійшло до таких санкцій.

Одначе варто відмітити, що, не вважаючи на всі зусилля Анґлії, жаданої однодушности межи всіми членами Ліґи не вдалось осягнути: Австрія й Угорщина відмовилися цілковито приймати участь у санкціях проти Італії, Швайцарія проголосила свою невтральність, а Румунія поставила вимогу, щоби, з огляду на втрати, які вона сама могла би понести через обмеження чи припинення торговельних зносин з Італією, Ліґа Націй винагородила ці її втрати. Та сумнівне, чи про винагороду захочуть слухати, і тим ставиться під великий сумнів участь і інших націй, які, як Югославія, можна сказати, живуть у торговельних зносин з Італією. Таким чином уже серед самих членів Ліґи Націй нема тої однодушности, яка єдина могла би зробити успішною політику санкцій. Та не треба забувати, що поза Ліґою Націй знаходиться ще ціла низка інших держав, що їх відмова в політиці санкцій звелаб цю політику до повного неуспіху. Маю тут на увазі Німеччину, Японію і Злучені Держави Америки. Ці три держави, а особливо перша, моглиб так посилити свої зносини з Італією, що з одного боку спаралізували би бойкот інших, а з другого боку так сильно опанувалиб італійський ринок, що набудуче ті держави, які приступили би до санкцій, не малиб до Італії доступу.

І тому, не вважаючи на теоретичне, вимушене Анґлією визнання необхідности санкцій проти Італії, більшість держав на практиці шукає всіх можливих способів, щоб їх уникнути.

Тимчасом поза лаштунками відбувається кольональна дипльоматична гра, в котрій головні вигоди випадуть певно на долю Німеччини. Анґлія вживає всіх способів, щоб притягнути її до політики санкцій супроти Італії. Ця остання, розуміється, вживає зі свого боку засобів, щоб до того Німеччину не допустити. Та чим коштом відбуваються ті торги?

Советська преса, така чуйна на всі події світової політики, що в якійнебудь мірі моглиб загрожувати пануванню Советів у східній Европі, здіймає галас з приводу тих таємних переговорів між Анґлією й Німеччиною, здогадуючися, що Анґлія пропонує Німеччині — за її участь у санкціях — вільну руку на Сході. З другого боку, що могла би запропонувати Німеччині Італія? Певна річ, оту саму вільну руку на Сході, і майже монополь на своїм внутрішнім ринку щодо визиску таких продуктів, як вугіль, залізо і взагалі всілякі металі. Німеччина вимушує знову на Італії проголошення її незацікавлення долею Австрії, але Італія, з огляду також на виступ Австрії на користь Італії в Лізі Націй, на цей крок не може піти. Тимчасом Німеччина натискає все з більшою силою на Мемель, а Франція запитує себе, що то буде, як Анґлія попаде в дійсний конфлікт з Італією. Та одно ясне: Німеччина не тратить ані хвилинки часу і постійно зброїться та ґотується до будучих великих подій. Тому Франція, хоч і приймає участь у санкціях, на ділі вживає всіх своїх сил на те, щоб до них практично не допустити та привести якнайскорше до мирного полагодження конфлікту, що цілком справедливо вважається за катастрофальний для цілої Европи.

Тимчасом Італія закріплює свої позиції в здобутих провінціях, прокладає шляхи та приймає делеґації ріжних місцевих ватажків, що приходять зі своїми воїнами заявити Італії свою льояльність та готовість служити „білому королеви". І Італія дуже зручно використовує цих національних зрадників у Женеві, щоби виказати, що, здобуваючи для себе нові території в Африці, вона переводить одночасно святе діло звільнення поневолених народів зпід етіопського варварства. Одночасно з умінням воювати зброєю, треба, як бачимо, завжди вміти воювати ще й усілякими ідеольоґічними арґументами, яким більшість людства ще досі дуже легко піддається. Хібаж не в такий самий спосіб Анґлія хоче запевнити світ, що, торуючи шлях до поширення льокального італійсько-етіопського конфлікту в конфлікт европейський, вона тільки... боронить мир?!

Евген Онацький,
Рим.

В БОРОТЬБІ ЗА МИР

Саме в днях, коли Мусоліні почав виконувати свій плян завоювання Етіопії, відбувався в Брайтоні зїзд анґлійської робітничої партії (30. вересня до 4. жовтня).

Цей зїзд відкриває деякі цікаві подробиці міжнародньої політики анґлійських соціялістів. Загально кажучи, Анґлійці всіх напрямів настроені ворожо до воєнних плянів і подій, деб вони не відбувалися. Як нарід купецький, Анґлійці знають, що війна підриває торговлю й промисл. Про здобування нових територій Анґлія не думає, бо й зі своїми теперішними кольоніями має багато клопоту.

Зїзд анґлійської робітничої партії в Брайтоні висловився рішучо проти „несправедливого і розбійницького нападу" Італії на Етіопію і поставив вимогу, щоб проти Італії були вжиті санкції (карні заходи), як проти сторони, що нарушила договір Ліґи Націй. Цю думку заступав головний комітет анґлійської робітничої партії і посли Рис Дейвис (відомий приятель Українців), Етлі, провідники робітників транспорту — Бевін, гірників — Вільямс та фабричних і комунальних робітників.

На зїзді анґлійської робітничої партії виявилася велика однодушність щодо боротьби з воєнною небезпекою. Герберт Морисон, який говорив на зїзді іменем головного комітету партії, зазначив, що велика партія не повинна тратити нервів і рішучости в цей відповідальний момент. Морисон зазначив, що вірить у силу господарських і фінансових санкцій супроти Італії; але він підчеркнув, що колиб ці санкції не могли примусити Італію до припинення війни, то тоді довелосяб ужити військових санкцій, почати воєнні репресії.

Проти такої тактики на зїзді була опозиція кількох невеличких ґруп. Сер Кріпс та Мелор були того погляду, що ворожнеча Анґлії до наступу Італії на Етіопію випливає з імперіялістичних анґлійських інтересів. Тому ці діячі висловлювалися проти вмішування Анґлії в африканську війну. Друга ґрупа противників санкцій — на чолі з послом Ленсбери та лордом Понсонбі стала на тім, що не слід уживати насильства при рішенні політичних спорів. Ця ґрупа додержується слова біблії: „хто візьме меч, той від меча й загине".

Величезна більшість брайтонського зїзду не пристала на цю пасивну тактику. Вирішальні чинники партії уважають, що колиб анґлійські соціялісти лишили справу мира й війни в Африці на волю італійського диктатора, то це додалоб відваги й іншим наслідувачам Мусолінія в Европі. 2,168,000 членів анґлійської робітничої партії висловилися за те, щоб піддержати політику уряду Анґлії для охорони пакту Ліґи Націй і тимсамим незалежности Етіопії. Анґлійські соціялісти відкинули туманний пацифізм і виразно заявили на зїзді в Брайтоні, що будуть боротися проти Італії навіть воєнними засобами.

Знаємо добре, що в Европі є немало сил, які й на нашу Україну дивляться як на якусь там Етіопію. Москва собі, Польща собі, а Гітлєрова Німеччина собі заявляють „права" панувати над нашим народом. Тому рішення брайтонського зїзду має велику принципову вагу. Якщо Европі судилося ще раз пережити пекло нової світової війни і якщо проти визвольного українського руху виступлять знову імперіялістичні сили, щоб держати наш нарід у кайданах, то мабуть тільки в самій Анґлії можна буде знайти зрозуміння і співчуття до нашої боротьби. Але для цього треба пляновоі інформаційної праці між самими Анґлійцями. Дещо в цім напрямі вже зроблено, але скільки ще праці стоїть перед Україною, щоб нашу справу чужинці пізнали і зрозуміли?

В. А.

МОСКОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ ГРОЗИТЬ ПРОВАЛОМ УСЬОГО СВІТУ

Нарешті діждалися ми й часів, що все більше починають розуміти ту велику небезпеку, що загрожує всім націям і державам в самому їхньому існуванні. Коли дипльомати ще граються з вогнем, заводячи з російськими комуністами приязні розмови, неначе з рівними собі, то публична думка все частіше виступає рішучо проти нових приятелів. І французька і румунська преса не йде за намовою своїх відповідальних дипльоматів, а відважується вказувати на небезпеки, що випливають і для їх націй від приязні з радянською владою. Це робить уже й відповідальна й впливова преса, що розуміє міжнародні звязки й знає, що закордонна політика важніша для існування нації ніж внутрішня, що мусить підпорядкуватися першій.

Учені книжки про положення в Росії часто появляються. Одначе розуміти душу людини Евразії, цебто людини східньої Европи, що не належить ні цілком до Европи, ні цілком до Азії, що не думає ані як осіла, ані як мандрівна людина, це дуже тяжка річ і мало знаходили ми людей, щоб її з ґрунту пізнали. Трохи наближається до правди нова книжка французького професора Ґустава Велтера: **Histoire de la Russie comuniste** 1917—1935, що вийшла в дуже поважнім видавництві Пайо та з передмовою вдумливого й поважного французького економіста Франсіса Делесі.

Треба признати, що ці обидва вчені багато дечого бачать, чого інші не добачали, й взялися до свого діла з усією предметовістю, до якої може спромогтися людина. Професор Ґ. Велтер прожив зверх 15 літ на царськім дворі, будучи вчителем французької мови великого князя Дмитра Павловича, що був одним з убивників впливового Разпутіна. Він знав царську родину, вищих рядителів Росії, був свідком невдачі буржуазних політичних партій збудувати демократичну Росію й провалу їх перед наступом большевиків. Він розуміє, що большевикам вдалося вдіяти з надзвичайно лінивим в европейськім розумінні населенням на російських просторах, що двічі такі завеликі як уся Европа з европейською Росією включно.

Це факт, що в Росії повиростали неначе з землі величезні фабрики й заводи наймоднішого типу та що в них зайняті міліони людей. Факт, що большевики насилу спролетаризували душу селянина. Що комуністам не вдалося в такім короткім часі витворити з вигідних і лінивих по своїй природі Росіян поворотливих робітників і управителів великих підприємств не здивує тямущу людину. На це треба виховування кількох поколінь. Не дивно, що якість товарів і купецький хист і спорт ще дуже низькі.

Важне те, що комуністам удалося витворити запал у тих людей, і захоплення до свого ідеалу досягти й перегнати Европу й Америку. Люди вмирають ,а живе тільки невмируща нація. А Росія творить у незмірних муках породу — своєрідну націю, родяться люди енерґії й волі. Сталінізм такий же націоналізм, як і Мусолінія або Гітлєра. Але він небезпечніший для всіх близьких і дальших сусідів тим, що вже має для свого розвитку величезні простори й багатства землі в себе дома й має всі потрібні для промислу сирівці й сто сімдесять-міліонове населення на безперервній території.

Націоналізм Сталіна того роду, що вміє проглитати в себе всі інші націоналізми, бо вміє розмальовувати масам далеко привабніший у їх очах ідеал. Сталінів націоналізм верткий і гнучкий на всі боки й цим дуже надається для розкладової роботи по всіх краях і землях.

Російська армія твориться. В неї переходить іще в більшім розмірі штучно викликаний завойовницький запал і захоплення. В ній панує той дух, що всі буржуї поза межами советської Росії винуваті своїми саботажами в тім, що всі величезні жертви російських пролетарів не завели ще до вимріяного большевицького раю. І за цей уявний, нездійснений рай іде червоноармієць на ворога.

Покищо червона армія не надто страшна для сильної коаліції европейських армій. Але кожна проволока це смертельний гріх проти власної нації. Бо може незабаром прийти той час, коли все буде запізно. Ще є недостачі в Росії й помилки та слабі сторони, а далі може й не буде. — („Час").

УЛАС САМЧУК.

ВОЛИНЬ

Роман-хроніка у 3-ох частинах.

Частина І.

КУДИ ТЕЧЕ ТА РІЧКА?

Передрук забороняється. — Авторські права застережені.

85

Від такого нечуваного блюзнірства у Володька потемніло в очах. Він не знає, що сказати. Карандаша? Розрізати на кусники? Боже мій! Краще не знаю що... Він навіть Хведотови шкодував кусничок урізати, хоча той його так гарно просив. А тепер ці домагаються, щоб він порізав на кусники. Ні, ні! Це неможливе.

— Не дам! — аж крикнув Володько. — Це мені мама купили...

— Аа!... Бачите! Проклятий дерман. Він ходить до нашої школи, а карандаша не хоче дати. — Биймо його!

На Володька накинулися всі три Тилявчани. Він раптом зірвався на ноги і став проти них. Уста його тремтять. Очі сердиті. Брови насуплені. Підходь, мовляв.

Але і Тилявчуки не дрімають. Вони накинулися на Володька з трох сторін: — Бий, бий! — кричать вони.

— Гетьте! Я вас не зачіпаю. Чого хочете? — репетує Володько. Хведот хоче щось допомогти братови, але не знає як. Зчинився великий гармідер і на це нарвався учитель.

— Ето что! — різко крикнув він. Хлопці одразу розсипалися.

— То, господін учітіль, — терендить Евген, отой дерман беться.

— Так? Ти бешся? — накинувся учитель на Володька.

Володько від хвилювання не міг одразу вимовити слово, але опісля сказав: — Неправда. Я їх не зачіпав. Вони напали на мене і хотіли відобрати мого карадаша!

— Да? — крикнув учитель, звертаючись до всіх. — Ах, ви. Як ви смієте відбирати у нього карандаша?

— А чого він беться! — жаліється Родіон.

— Бився ти? — питає учитель Володька.

— Ні, господін учітіль. Я не бився. Я сидів собі отут і писав, а вони напали на мене.

Учитель розігнав усіх на місця і сказав, як не будуть сидіти тихо, усіх „на коліна" поставить. Хлопчики втихомирилися і почався „урок".

На цей раз писали. Учитель виняв з шафи пять ґрифлевих дощочок і роздав кожному. Також кожний дістав ґрифля. Розпочалося писання. Писали палички. Учитель показав на клясовій дошці, як мають писати, а сам вийшов, наказавши, щоб сиділи тихо.

Хлопці уважно пишуть. Першим записав свою дощину Володько. Хведотові не йшло писання зовсім. Сталося так, що почав він у верхньому куті, а скінчив ту стрічку аж у нижньому. До всього палички вийшли дуже ріжноманітні і ганебно вихилясті. Здавалося, їх хтось погнув навмисне зі злобної волі. Володько порішив йому допомогти. Взяв Хведотову дощинку, стер його писання і заповнив дощинку своїм.

Решта хлопців також не особливо з честю вийшли з свого завдання. Стрічки криві, палички не рівні. Дивляться вони на Володькове писання і заздростять.

— Ти! — каже понуро Евген — дерман! Напиши мені, дам завтра кусень пляцка...

— Добре, — каже Володько. — Я тобі напишу задурно.

Взяв Евгенову дошку і написав. Це йшло йому досить швидко. Написав і радіє, що можливо після цього Евген не буде вже більше до нього за олівця чіплятися.

Це бачили решта і собі захотіли використати Володькове вміння. Родіон приобіцяв принести пампушку, а Омелян якихсь там дуже добрих яблук.

Володько написав їм усім і чекає на вчителя. Той незабаром увійшов.

— Ну, що? Написали?

— Написали, господін учітель.

— Покажіть.

Першим сидів Володько, другим Хведот, за ними Евген і Родіон, а Омелян ззаду сам.

— Добре! — похвалив учитель Володькове писання. А ти? — звернувся до Хведота. Подивився. — Також добре! Ну, Евген? Що то ти написав? Ти вже старший. Хорошо, хорошо! Лістопадський!?

Родіон показав. — Добре, — каже учитель і перейшов до Омеляна. — Але у вас у всіх однаково. Що то значить? — і подивився на всіх. Володько вже хвилювався, а коли учитель подивився на них, почервонів і спустив очі.

— Чому у вас однаково? Хто писав? Ти Евген?

— Ніт. Я не писал.

— А хто? Ну? Хто писав? Коли признається, не покараю, не признається, покараю всіх. Я буду знати, хто писав. Менший Довбенко, скажи, хто писав?

Хведот встав, жорстоко почервонів і зовсім тихо прошепотів: Володько.

— От як! Ну, що ти, Володьку, тепер скажеш?

Володько встав і мовчить.

— Ну, ну? Кажи. Чому не признався? Де ти так навчився писати.

— Дома, — сказав Володько.

— А нащо ти їм усім писав? У школі кожний має писати сам за себе. Розумієш? Ну от, ну от! От і дістанете кару. Ви всі три ступайте на коліна. Ти малий (Хведот) в кут. А ти, Довбенко, стій за лавицею. І так мені стійте, поки не прийду.

І учитель вийшов. Сумно у клясі. Володькови страшно прикро, що його майже з першого дня покарано. Евген, Родіон і Омелян, видно, не дуже огірчені карою. Стоять навколішках коло грубки, сміються й один одного щипають. Хведот уважно і дуже поважно стоїть у куті спиною на клясу. Його сірі штанята ззаду полатані великою білою латою і це придає їм своєрідний вигляд.

По часі рипнули двері. Учитель.

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ПРОПАГАНДА Й ЖОРСТОКОСТИ.

Етіопський цісар у розмові з заграничними газетярами заперечив виразно чутки, що, мовляв, італійські війська допускаються підчас інвазії Етіопії преріжних жорстокостей. Спеціяльно заперечив він, будьто вони вживали куль „дум-дум" та трійливих ґазів. За те він сказав, вони допускаються грубого нарушення правил людяности своїм неспровокованим наїздом на Етіопію.

Американські газети підчеркують ці слова етіопського цісаря як доказ політичного розуму. Полягає цей розум властиво в тому, що цісар не піддався звичайній покусі заговорити про жорстокости наїзників.

Як відомо, в часі світової війни кожда сторона обвинувачувала другу за преріжні жорстокости. Безсторонні розсліди цих закидів доказують, що більшість цих закидів була виссана з пальця хитрими пропаґандистами. Через ці розсліди в закиди жорстокости мало хто нині вірить. Негус, видно, добре знає цей факт, коли він не покористувався закидом жорстокости. Цим запереченням жорстокостей він не ослабляє, але якраз скріпляє свій закид наїзду.

Це незвичайно цікава наука для тих, що ведуть пропаганду. Італійській пропаганді буде тепер багато тяжче боротися з етіопською пропагандою, ніжби їй було, колиб так легко наговорив звичайних закидів про ворожі жорстокости.

ЖИДИ Й „НАЦІСТИЧНИЙ" УРЯД.

Підтвердження цього явища, що закиди жорстокости не роблять уже великого враження, находимо теж у безуспішности жидівської пропаганди проти Німеччини.

Видно це хочби з малого поступу жидівської пропаганди в цій пропагандивній війні, що розвелася між Німеччиною й Жидами за участь Америки в міжнародних олімпійських ігрищах, чи там за відбування цих ігрищ у Німеччині. З газет можна вичитати головні факти цеї незвичайно цікавої боротьби. Закиди жорстокости Німців проти Жидів грають у ній важну ролю. Жиди послуґуються цим закидом при кождій нагоді. Зачнеться говорити за спортменство, за „чесну гру", за рівноправність усяких атлетичних суперників, а вкінці всетаки звернеться на жорстокости.

Були часи, що такі закиди були би робили багато більше враження, як вони роблять нині. Та видно, з цілим народом мається справа так, як з кожним людським нервом. Випробувано в психольогічних лябораторіях, що той самий нерв не буде все однаково реагувати, відкликатися, під впливом якогось товчка, приміром електричного току або удару молотка. Спершу нерв відкликується скоро, потім повільніше й повільніше, поки зовсім не перестає відкликатися. Подібно й нарід відкликається на образ жорстокостей спершу живо, а далі щораз повільніше, а накінець зовсім на них затупіє.

БАТЬКИ Й ДІТИ.

Ведеться цими днями теж цікава пропаганда в Росії. Як большевики захопили владу, вони голосили, що почування любови сина чи дочки до батька-матери, чи мужа до жінки, це все старинні забобони, буржуазні упередження. Пожили большевики на таких умовах 15 літ і побачили страшні наслідки цього нищення родинної й родинної любови. І стали тепер трубіти на всі заставки на відворот. І ведеться нині в Росії завзята пропаганда за ті всі родинні почування, родинну льояльність, подружу вірність, фамілійну любов, котрі ще так недавно й так пророчисто голосили буржуазними забобонами.

І дає ця пропаганда справжні запашні квітки. Ось недавно донесли американським ґазетам, що в ріжних большевицьких ґазетах в Росії появилися преріжні статті про те, як то московський диктатор Сталін шанує, поважає, любить, обожає свою матір. Змальовано в статті, як Сталін тужить за матірю. Просто, як молоде телятко за коровою. Досі всі думали, що він матері ніколи не бачить, а тепер люди читають, що він не має більшої радости, як матір побачити. Давніше газети писали в Росії, що Сталін часу не має з матірю говорити, а нині газети розписуються, як то він нагадував собі давні страшні часи, як то він малий, тяжко працював, а в хаті, де вони жили, дах затікав. Як вони розїжджаються, то вони так довго, довго цілуються. Нагадуються предовгі поцілунки любків на американських фільмах, тільки, що ці фільмові поцілунки часто цензори обкроюють як задовгі, а в московських газетах поцілунки Сталіна з матірю зовсім не обкроєні.

Подаючи вістку про цю статтю, американські газети називають її виразно „соб сторі". Так називається тут новинка, що має на ціли викликати в читача сльози, заставити його пошльохати. Інша назва на таку новинку — „тір-сквізер", „тір-джеркер" або „тір-рінґер", себто витискач сліз, викручувач сліз. Це все в Америці погордливі назви для газетярських штучок. Того роду писання, що правда, видушують сльози з очей, але в них самі письмаки не вірять. Такі слізливі статті чи новинки обчислені на тих читачів, що мають очі на мокрому місці, себто думають, що людина тільки тоді зворушена, як вона сльози пускає.

Чесні газетярі сліз не викручують, і на поважних читачів такі писання роблять враження дешевини й нещирости. Тільки невибагливих читачів можна на таке ловити. Пишучи слезливо про цього жорстокого ктата з Кремля, московські письмаки виставили собі свідоцтво грубости, або цинізму. Чи наловлять вони на таку половку багато горобців, побачимо. Відай з такої проповіди родинної любови буде саме стільки користи для людей під Москвою, скільки з большевицької проповіди проти родинної любови як буржуазного забобону.

ОСІНЬ

Вже надходять дні холодні,
Осінь наступає;
Верба собі помаленько
Листя опускає.
Вітер дує, повіває,
Листя забирає
І розносить гейби піря
Далеко світами.
І калина, що недавно
Червона пишалась,
А сьогодні тільки з неї
Бадилля зосталось.
Питається калиноньки
Та верба старенька:
„Чого плачеш і сумуєш,
Як диття маленьке?
„Ще недавно всі тобою
Гордились, пишались,
У вязки тебе вязали
І за образ клали".
Та то була тільки хвилька
Радости й утіхи:
Не забудуть усі діти
Навіки, навіки!

Микола Семотюк.

Подібні.

— Якась бараняча голова заміняла мені капелюх і залишила старий.

— Це міг зробити тільки хтось, що має таку саму голову, як ви.

НЕ ПРИСЛАЛИ СТАТИСТИКИ Й ІСТОРІЇ

ДО ПРОПАМЯТНОЇ КНИГИ У. Н. СОЮЗА ОСЬ ТАКІ ГРОМАДИ, В ЯКИХ Є ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗА:

Амстердам, Н. Й.,
Ансонія, Конн.,
Асторія, Л. Ай.,
Барнесборо, Па.,
Белфонт, Па.,
Бентлейвил, Па.,
Бетлеґем, Па.,
Бервик, Па.,
Бінґгемтон, Н. Й.,
Кантон, О.,
Карнеґі, Па.,
Сентрал Фолс, Н. Й.,
Котсвил, Па.,
Кос-Коб, Конн.,
Кромптон, Р. Ай.,
Данбері, Конн.,
Дербі, Конн.,
Деслодж., Мо.,
Дургамвил, Н. Й.,
Донора, Па.,
Едвардсвил, Па.,
Етна,
Експорт, Па.,
Іст Шікаго, Інд.,
Ірі, Па.,
Форбес Ровд, Па.,
Форествил, Конн.,
Фар Ракавей, Н. Й.,
Фарел, Па.,
Фінікс, Ілл.,
Галвей, Н. Й.,
Ґлестонбері, Конн.,
Ґлен Лайон, Па.,
Гастингс он Гудсон, Н. Й.,
Гемпстед, Л. Ай.,
Гомер, Па.,
Ізелін, Па.,
Ізелін, Н. Дж.,
Джамейка, Л. Ай.,
Джінет, Па.,
Джессуп, Па.,
Канзас Сіті, Канн.,
Кентон, В. Ва.,
Лейквуд, О.,
Лейтроб, Па.,
Локост Пойнт, Мд.,
Лундіс Лейн, Па.,
Лічбурґ, Па.,
Мадісон, Ілл.,
Маганой Плейн, Па.,
Менвил, Р. Ай.,
Мейнфілд, Па.,
Милвил, Н. Дж.,
Майнерсвил, Па.,
Москіґан Гайтс, Міш.,
МкКіспорт, Па.,
Монт Кармел, Па.,
Назарет, Па.,
Нескеґонінґ, Па.,
Ню Александрія, Па.,
Ню Бронсвик, Н. Дж.,
Ню Кесл, Па.,
Ню Провиденс, Н. Дж.,
Найаґара Фолс, Н. Й.,
Норвик, Па.,
Ормровд, Па.,
Обурн, Н. Й.,
Пікскіл, Н. Й.,
Піорія, Ілл.,
Плейнсвил, Па.,
Провиденс, Р. Ай.,
Плейнфілд, Н. Дж.,
Ровей, Н. Дж.,
Росфорд, Огайо,
Рон, Па.,
Саґіно, Міш.,
Сейр, Па.,
Скрентон, Па.,
Сімсон, Па.,
Сликвил, Па.,
Смок Рун, Па.,
Савт Плейнфілд, Н. Дж.,
Соблет, Вайоминґ,
Сайксвил, Па.,
Стейпелтон, Н. Й.,
Сейнт Луіс, Мо.,
Шенандоа, Па.,
Шарон, Па.,
Тамс, Ва.,
Тонтон, Масс.,
Томастон, Конн.,
Торп, Вис.,
Ютика, Н. Й.,
Вандерґріфт, Па.,
Вестчестер, Н. Й.,
Вест Гамонд, Ілл.,
Вест Нютон, Па.,
Вудгейвен, Н. Й.,
Вудлон, Па.,
Вайстон, Л. Ай.,
Вест Ґарвей, Ілл.,
Віліямставн, Н. Дж.,
Єйсборо, Па.,
Йорквіл, О.,
Йонґставн, О.,
Зейнсвил, О.,
Зіґлер, Ілл.,

СОЮЗОВЦІ З ВИЩЕ ЗГАДАНИХ ГРОМАД!

Ми певні, що Вам усім залежить на тім, щоб у Пропамятній Книзі У. Н. Союза була коротка історія тих громад, в яких Ви живете і працюєте і де виховуєте молоде наше покоління в такім дусі, щоб воно заняло по Вас місце й продовжувало там українське життя. Треба те вписати в Пропамятну Книгу, що Ви там жили й працювали. І тому ще раз просимо Вас **негайно** подати нам хоч короткі відомости про те, як довго живуть Українці в тій і тій громаді, скільки приблизно є там Українців, чи є церква, школа, Народний Дім, бібліотека. Подайте далі число наших товариств, а ще далі число бизнесменів та професіоналістів, як адвокатів, лікарів, учителів, інженирів, аптикарів і т. д.

Якщо кожна громада виповнить ось так свій обовязок, то матимемо образ життя нашої іміґрації в Америці. Просимо наших громадян зрозуміти вагу цеї загально народньої справи і надіслати потрібні інформації на адресу „Свободи".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БРОНКС, Н. Й.

Роздумування над одним похороном.

Дня 16. вересня б. р. в нюйорському шпиталі Белвю помер Тома Паламар, родом з Теребовлі, Галичина, проживши 55 років. В Теребовлі оставив жінку Анастасію і дві дочки, з котрих старша є учителькою, а молодша скінчила 8 кляс ґімназії. Покійний Тома Паламар приїхав перед 20 роками до Америки, замешкав у Ню Йорку, знайшов працю при чищенні вікон як „віндоклінер". Взявся за ту дуже небезпечну для нього працю, щоби тільки заробити більше гроша і післати жінці до краю на виховання своїх доньок. Жінка ще щадила на місці й тому з материнської ліпляної хати повстав гарний мурований дім, а на обійстю Покійного менший дім.

Та як це буває в світі, в родині повстало непорозуміння і то властиво без слушної причини як з боку покійного так і його жінки. Але це так вплинуло на покійного, що він відступив від віндоклінерської юнії, відступив від самостійного товариства „Теребовельська Поміч" і відступив теж від Укр. Нар. Союза, відділ 298, і зачав провадити бурлацьке життя. Все те діялося перед 8-ма роками.

В неділю, 15. вересня нічю, захорів і його забрав амбулянс до шпиталю, де 16. жовтня цілком притомний скінчив життя. На 4 години перед його смертю були в нього його знакомі, котрих він просив, щоб його не хоронили зі шпиталю, а щоби телеґрафувати до його жінки в краю, щоб прислала гроші на похорон. Також зажадав священика з 7-мої вулиці в Ню Йорку, щоби висповідатися. Священик прибув.

По його смерти заряд шпиталю післав післанця до його знакомих зі запитом, хто його буде ховати.

Довідавшися про похорон Паламара, його дальша фамілія і знакомі стали безрадні. Одні говорили, щоб шпиталь поховав, а інші радили ходити поміж знакомих і збирати на похорон, що і зробили. Колектою занялись пані Сидор і пані Риґльова, які обходили й обїздили знайомих в Ню Йорку, Брукдині й у Бронксі. Та не змогли зібрати ані половини на найконечніші потреби, яких жадали з погребового заведення, себто $125. Одні відказувались безробіттям, а другі не хотіли дати нічого на похорон байдужнього, що за життя не подбав про таку хвилю. В середу, 18 вересня, в Українськім Народнім Домі в Ню Йорку відбулися збори віндоклінерської юнії, на яких кілька членів повідомили головних урядників про смерть давнього члена, заявляючи, що нема його за що поховати. Хоч до віндоклінерської юнії в Ню Йорку належать ріжні нації і хоч пок. Паламар від 8 років до юнії не належав і вкладок не платив, то тому, що був давніше діяльним її членом, віндоклінерська юнія ухвалила жертву на похорон в сумі $50 і вінок, одинокий на похороні.

Колєкта згаданих двох жінок тревала 5 днів, а тіло пок. Паламара лежало заморожене в шпитальній трупарні. На шестий день на три години перед похороном привіз погребник тіло Паламара до погребової каплиці, прибрав як належиться, а священик, що його сповідав, відправив панахиду. І так Покійного похоронили.

Цю посмертну згадку пишу не для реклями якогось товариства, У. Н. Союза чи юнії, а для осторогу, щоб такі похорони поміж Українцями більше не повторялися. Всі ми, що є обезпечені на випадок недуги чи смерти, всі ми, що є в нашім У. Н. Союзі, не покидаймо орґанізації, дбаймо про те, щоб чесно й з пошаною зійти з того світа. Не допускаймо за життя до ганьби по смерти, щоб жебрали на наш похорон. Ті часи вже минули, коли колектували на похорон і люди давали, що хто міг. Тепер всюди одинаково відповідають: Чому нема обезпечення на випадок смерти? Хай за це памятають головно ті, що нераз так легкодушно покидають ряди нашого У. Н. Союза.

Василь Морозович.

Щирий.

— Вибачте, добродію, чи то вам я позичив раз у поїзді двацять долярів?

— А чи одержали їх назад?

— Так, дякую.

— В такім разі то не був я.

З НОВИХ КНИЖОК

Улас Самчук: Війна і революція. II. Частина „Волині". Львів, 1935, вел. 8° 271 ст. Бібліотека „Дзвонів" 10. Обгортка М. Бутовича.

Кожен, хто читав І. частину „Волині" Уласа Самчука, нетерпляче очікував на дальші частини повісти. „Війна і революція" має ті самі великі прикмети, що й перша частина твору, і ті самі, зрештою нечисленні відемні риси, що, на жаль, там губились, а у „Війні і революції" зарисовуються виразніше.

Одною з найважніших річей, які роблять із „Волині" мистецький твір, це її стиль. Стиль Самчука ядерний, живий і повний. Реалістичний і насичений дійсністю, а рівночасно повен поетичної краси. Міцний і буйний, але спокійний, коли цього вимагає дія. Бо Самчук сильно вживається в описувані постаті. Коли селянин Самчука говорить, то ми бачимо виразно його цілого: тип, вдачу, психіку. — Орудуючи таким важним засобом як добрий стиль, поет відтворює життя з усіми подробицями, що їх залюбки подає. Велика пластика впливає на те, що ці описи не стають балястом. Але лише до певної міри.

Постаті твору, байдуже, чи це є люди, звірята, природа, чи війна, живуть, наливаються кровю, потом і великими пристрастями, що вибухають із глибин їхніх істот. Тоді, коли в першій частині твору, крізь важке й тверде життя, пробивається якесь внутрішнє тепло, що огрівало все, глибока поезія землі, любов і радощі життя, що працею і волею будувала життя, то в другій зустрічаємо зовсім противне. Віна й революція — це два елементи, що нищать і руйнують. Гроза й траґізм віють від сторінок, заповнених боротьбою, кровю, знищенням і насильством. Траґедія потоптаної землі, землі-матері, прародительки, цілі життя селянина-Матвія, краси й основи його існування.

Автор подає доволі точний, навіть хронікарський трохи перебіг воєнних подій. Через волинське село переходять десятки ріжних військ, народів, рас. Самчук по мистецьки змальовує загальні настрої мас у хаосі подій. Волинський селянин темний і політично цілковито незорієнтований. Смерть батюшки-царя, комуністи, соціялісти, Центральна Рада, Січові Стрільці, Гетьман, петлюрівці, денікінці, буденовці, галєрівці — все те заганяє його в сліпий кут. Перед його очима проходять „всі народи, всі мови, всі барви", наступають „дні та ночі, коли люди, коні й тачанки йшли отак через поля, мов збиточні діти, а вмирали на городах, там, де ростуть гарбузи та цвитуть безсмертники". (268 ст.).

Життя є жорстоке, „до чорта співчуття". Ніщо не приходить даром, все треба здобувати. До цієї життєвої максими доходить волинський селянин, що перейшов у своїй психіці велику еволюцію. Щойно після цих страшних днів великий Матвій каже: Я дурний був... Треба мені було в народ іти і на кожному перехресті проповідь казати: Люди! Їдіть всі право своє боронити! Ви мусите!... (242. стр.).

І „філософ" Юхим твердить, що „За землю нашу треба вмити не тільки піт, а й кров лити..." (293).

Вони не є голословні. Вони посилають на смерть своїх синів.

Якщо ми схотіли б говорити про слабші сторінки твору, то тут найважнішою буде композиція. Недостача доброї композиції була видна й у першій частині повісти. Трохи сильніше відчувається вона в другій. Масі матеріялу не надав автор ясної прозорої форми. Матеріял, правда, суцільно звязаний, але його цікуе деяка одноманітність. Мотив особистого життя героя приглушений загальними подіями, не розвивається. Автор все ще працює над його характеристикою й це теж стає одноманітним. Напр. залюбки й часто є безпосередньо підкреслене почуття цікавости Володька, в який спосіб на багацтво вражінь реагує вражлива, поетична, жива душа Володька. (Наприклад ст. 236, 249, 256, 259, 262, 269, 270 і інші). З цією рисою ми зустрічаємося багато разів, а ми могли її й без того догадатися на підставі інших його психічних диспозицій. — Непотрібно теж зазначувати словами автора становища героїв, коли те становище випливає вже з самої дії й заподаних характеристик, та що й до того було вже нераз сказане. Воно виявляє деякий брак почуття міри. Те саме треба сказати про Матвія-батька. Рішуче забагато матеріялу зужито в „Війні і революції" на його характеристику. Ця чудова постать, так пластично виведена в першому томі, є тут згідно з тенденцією автора здебільша пасивним глядачем, отже зайво було підкреслювати в нього одні й ті самі риси, вже знані, стільки разів.

Та в порівнанні до великих прикмет твору ці недостачі є дрібними й не можуть у цілому ослаблювати загальної оцінки цього дуже непересічного твору. — („Новий Час").

І. Пеленська.

ЗА БАТЬКОВІ ГРІХИ.

(Злочин студента Окуня).

З Ростовського Інституту лучби вигнали студента четвертого курсу, Окуня. За ним не було ніяких провин, але в якесь обвинувачення попав його батько і того засудили на два роки, та опісля випустили по відбуттю двомісячної кари. Фейлетоністи Ільф і Петров передають у „Правді" з 10 вересня ц. р. розмову, яку мав Окунь з інститутським начальником.

— В чім моя вина?

— Ви не маєте ніякої вини. Винен ваш батько.

— Ну, то виганяйте його.

— Ми не можемо його виключити; він у нас не вчиться.

— Чомуж караєте мене?

— Ви його син.

— Ну, я не зробив засудугідного вчинку.

— Боже борони! Ми може колись інакше твердили?

— Тоді не виганяйте мене.

— Цього ми не можемо. Він ваш батько, ви його син. Значить, між вами є багатолітня звязь!

— Не душевна звязь, але уроджена звязь. Він мені батько. Певно, якби я знав, що так станеться, може би я міг був робити якінебудь профілактичні заходи, наприклад, не родився.

— Певно, ліпше булоб, якби ви завчасу поробили були такі заходи, а тепер пізно.

— Значить пропадати?

— Пропадати!

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана, складаю сердечну подяку головному урядови У. Н. Союза за скоре виплачення мені посмертного по моїм мужови, бл. п. Миколі Костеву в сумі $1,000. Бажаю якнайкращого успіху У. Н. Союзові.

Марія Костів,
Озон Парк, Н. Й.

Що гірше.

— Подумайте, моя жінка заведно говорить мені про свого першого мужа.

— То ще нічого. Моя говорить все про мого наступника.

ЕТІОПСЬКІ ХРИСТІЯНИ.

Жиди й сьогоднішні Етіопці. — Синя стяжка — знак християнства. — Копти та їх звичаї.

Асмари, це володіючий елемент в Етіопії, що приняв християнство 1600 літ тому. Це вірні сьогоднішньої коптійської церкви. Вони задержали до сьогодні ці релігійні звичаї, які стільки літ тому приняли їх прадіди. Одначе мають дещо спільного із Жидами. Етіопці говорять ріжними мовами й багатьома діялектами. На високорівні Тигру, що займає північну й верховинську частину Етіопії, населення говорить діялектом ґіс, у якому є чимаоло жидівських і арабських слів. Ґіс це дуже стара мова, в якій написані церковні книги Етіопців.

Цікаво, що й населення Асмари, яке простягається на південь від Тигра, вживає багато жидівських і арабських слів. Населення Тигра й Асмари творить найбільшу частину володіючого елементу Етіопії. Тимчасом населення Тигра задержало також у релігійних обрядах багато жидівських церемоній і горде з того. Найправдоподібніше причина цьому так, що це останки в Тигрі поселених Жидів, яких прогнали були з Арабії, заки ще її завоювали визнавці ісляму.

Та Етіопці тим не вдоволяються. Здавен-давна вірять Етіопці, що їх предки та традиції походять від царя Соломона. Вони кажуть, що цариця Саба, яка володіла над Етіопією (вони звуть її Азеб або Мекеда) любилася з царем Соломоном і мала з ним сина Менеліка. Цей незаконний Соломонів син Менелік наступив на престіл після цариці Саби. А опісля його коронували королем у Єрусалимі тай то в самій Соломоновій святині.

Як коронований Менелік вернувся в Етіопію, привів зі собою багато первородних із племени Юди й Ізраїля. Тому Етіопці вірять, що приняли християнство після того, як уже визнавали жидівську віру. Так вірять усі Етіопці. До нині Етіопці заховали багато релігійних обрядів, схожих зовсім або почасти із жидівськими обрядами. Вони вірять, що приняли християнство за посередництвом евнуха їх королеви Кандаци. Цей евнух навязав був взаємини з апостолом Филипом. Та правдоподібніше є, що християнство приніс Етіопцям епископ Фрументій у 327-му році після Христа. Фрументій був настановлений епископом після александрівського патріярха Анастасія. Він був перший етіопський епископ із осідком в Аксумі, старій столиці Етіопії.

Відтоді аж до сьогодні Етіопці все признавали александрівськоґо патріярха верховним начальником своєї церкви. Ніколи не згодилися признати папу своїм зверхником, хоч про це старалися дуже португальські мореплавці, які в 15-му столітті приїхали до Етіопії та навязали сердечні звязки з етіопськими володарями. Александрівський патріярх висвятив голову коптійської церкви, що зветься Абуна. Абуна обовязаний до целібату, а інші копітійські священики, за виїмком черців, можуть женитися.

Етіопці святкують жидівську суботу, а також християнську неділю. Постять що середи та пятниці та багато днів у році. Мають багато церковних свят, що пояснюється цим, що признають більшість святих католицької та православної церкви. Признають святі образи й статуї, одначе, як і Жиди, не їдять „нечистої" страви. Головно дуже почитають Матір Божу. Мужчини й жінки бувають обрізані. Кожний коптієць мусить носити на шиї синю стяжечку на доказ, що він християнин.

В Етіопії є цивільний і церковний шлюб. Перший можна легко уневажнити. Інакше з церковним шлюбом. Діти з цього шлюбу мають першенство. Жінка є рівноправна з чоловіком, не сміє бути поліґамія (многоженство), яка зате є поширена в цивільному шлюбі. Церковний шлюб годі зірвати й удовиця дістає у спадщині майно по чоловіці. Церква має великі посілости та великі стада худоби. Крім того священики дістають ріжні дарунки та ріжні доходи.

Ляікам не вільно читати біблії ні „Діяній Апостолів" крім Давидових псальмів. А Давидові псальми знають на память майже всі Етіопці, хоч їх є 90 процентів знальфабетів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 3-го листопада, зараз по Сл. Божій, у гали церковній при Райс і Оклей вул. Просимо всіх своїх членів прийти на ці збори, бо маємо дуже важні справи до вирішення. Членів, котрі довгують, просимо вирівнати свої залеглости, а тих членів, котрі ще своїх дітей не вписали до У. Н. Союза, просимо, щоб вписали їх до У. Н. Союза. — Уряд.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Івана Франка, від. 334, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 3-го листопада, в годині 12:30 вполудне, в У. Н. Домі. Просимо всіх членів прийти, бо маємо важні справи до полагодження. Просимо довгуючих членів і тих, що спізняють з плаченням вкладок, щоб найдалі до 20-го цього місяця заплатили, бо з каси за них платити не будемо і вони будуть суспендовані. — Н. Задерецький, предс.; Д. Гавриляк, кас.; Ст. Морозович, секр.

В Синґ Синґ.

— Як довго маєш сидіти?

— До смерти.

— Гм. Не знаю, чи витримаєш, тут страшно багато людей умирає.

Внук.

— Бабусю, де йдеш?

— До музею, синку.

— О, то вже не вернешся?

Володислав Ґерґей.

ДВА БРАТИ

Оба брати жили в деревляній хатині на верху гори. Осіню білі клуби хмар закривали шпилі, мряка розстелювалася сірою заслоною, що не видно було на кілька кроків. У такі дні Іван, як вибирався в село, брав ліхтарку та по дорозі співав. Бо так просив його брат Петро. Його дзвінкий голос відбивався об нагі скелі та могутньо кріпшав. Звинні вивірки втікали тоді перед ним до ліса, а товсті ведмеді покидали ліниво свої барлоги. Петро слухав співу й думав:

— Пригода наділила Івана гарним голосом, що зворушив би би навіть розбишак.

Іван сходив наділ у село, де відвідував крамаря. Скидав перед ним клунок шкір і говорив:

— Маю недалеко роботу тай поступив до тебе. Може купиш шкіру?

Крамар дуже нарікав усе на високі податки, нужду та недостачу грошей, та вкінці таки купував товар за оливу, цукор і сіль. Торгувалися звичайно цілу годину, потім Іван вертався в гори до брата, а не давався спокусити почастунком.

*

І так брати жили собі спокійно. Як подерлася їм одежа, шили нову, самі теж прали її та самі варили. У вільних хвилинах Іван грав на гармонії сумовиті верховинські мельодії. Петро слухав братової музики, а раз сказав:

— Чи знаєш, брате, що в Шеґедьроші живе гарна дівчина? — Та зараз, як побачив посоловіле братове лице, додав: — Не гнівайся, от так балакаю.

Та на другий день зійшов на доли.

*

За три дні вернувся з дівчиною в червоній хустині на голові. Заки ввійшла в хату, набожно приклякла та поцілувала з пошанівком поріг.

— Це моя жінка — сказав із трудом Петро — я взяв шлюб з нею в селі.

Іван глянув похмуро на брата. Привів жінку? Навіщо? Таж жили так спокійно. Жінка може лише закаламутити цю тишину. Іван пригадав собі батькові слова: „Жінка й горівка, то найбільше нещастя людей".

У хаті було тихо-тихесенько. Брати не ворушились, а з лиця їх пробивався щирий жаль. За хвилинку Іван помало вийшов у далеку полонину. Ішов, а вітер роздував йому волосся, очі впялив у землю, рівнодушний був на все кругом себе. Постановив відтепер бути сліпим, глухим і німим. Для нього цеї жінки не було.

*

Іван спав дуже неспокійно. Обертався раз ураз на свому леговищі в стайні та думав про цю жінку.

Ніч була темна, не видно було ні зірки, а вихор стогнав, розбивався об хребти гір.

Двері стайні відчинилися поволеньки.

— Хто то? — спитався Іван.

— Це я, — прошептала жінка — я люблю тебе, Іване.

— Чого хочеш? Забирайся!... — сказав Іван. — Ти для мене проклоном, не хочу твого кохання.

Жінка тихо замкнула двері.

— Не проганяй мене, Іване — говорила рішучо — осьтут сокира... вбий Петра... будемо самі... я люблю тебе!...

Іван зірвався з постелі.

— Дай сокиру — крикнув. Потім сильно схопив топорище та вибіг зі стайні. Жінка пішла за ним. За хвилину стояли біля Петрового ліжка.

Іван схопив Петра за руку та сильно потермосив. Петро отворив очі та глянув на них.

— Петре, твоя жінка — говорив спровола Іван — намовляла мене, щоб я вбив тебе. Потім осталасяб зі мною. Чуєш, Петре, зі мною!

Петро підвівся з ліжка та глянув Іванови пронизливо в очі. Потім глянув на сокиру.

— Ти все був мені вірним братом — сказав — прости мені, що я привів у хату жінку. — Потім відчинив вікно.

На хату впало місячне сяйво.

*

На другий день рано брати стояли перед хатою.

— Хай Бог простить тобі,— сказав Петро до жінки — вертайся в село, до матери.

Жінка з червоною хусткою на голові, з вузликом у руці вийшла без словечка. Незабаром пропала у мряці.

Брати стояли мовчки та поглядали в далечінь.

— Заспівай, Іване — сказав опісля Петро та звернувся до нього зі сльозами в очах — співай, твій голос це лік для мене!

Іван співав. Наче під впливом його голосу хмари помало розступились, а струя сонця залила полянку.

Хитрун.

Вернувся чоловік до дому з ярмарку й каже: — Знаєш, жінко, нині на ярмарку злодії цілий день крали людям гроші.

— Чи не вкрали й у тебе?

— Або я дурний?! Я сховав і цілий день носив, аж у вечір у мене вкрали.

Поручення.

— Як приняв тебе лікар, коли ти йому сказав, що приходиш з мого поручення?

— Сказав собі заплатити згори.

Залежить.

— Говорять, що жонатий чоловік жиє довше від нежонатого.

— Неправда! Час йому довший видається — ось що.

Купець.

— Сурцю, ти забагато танцюєш!

— Ну, а ти може заздрісний?

— Ні, але я не люблю таких інтересів, що мають великі обороти, а жадних приходів.

Кавказька загадка.

— Яка ріжниця між вивіркою й олівцем?

— ?

— Поставте під дерево одне і друге, то те, що полізе на дерево, буде вивірка.

Химерна.

Пані до служниці: — Дзвоню на тебе й дзвоню, а ти не приходиш!

— Бо я, прошу пані, не чула.

— Треба було бодай прийти і сказати, що ти не чуєш!

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ. (14)

Арбелю переняв страх, як вона зрозуміла, що Ніярх рішився піддати гостю вогненній пробі під вогненним стовпом. Вона бачила вже неодну особу, як наближалася до дивачного моноліту, але ще ніколи не бачила, щоб хтось звідти вернувся живий. Вона протестувала: „Її божеське походження не потребує ніякої проби",

„І я теж їй вірю", сказав Ніярх, „але так написано в святих книгах наших батьків, щоби пробувати божеськість кождої людини, що має претенсії на божеськість, під вогненним стовпом". Це була старинна штучка давніх жерців, щоб у цей спосіб позбуватися всяких конкурентів, що могли би захопити їх владу.

Лейді Бет догадувалася, що в цій суперечці між золотоволосою дівчиною і цим огидним старим чоловіком рішалася її власна доля. Щоб успокоїти свої нерви, вона виняла пушку з папіросами, запалила один папірос та почала курити, видуваючи дим носом. Ніярх, здивований цим видом, упав на коліна.

Хитра Арбеля викрикнула: „Бачиш, що вона їсть вогонь, а дим виходить їй з носа? Вона справді мусить бути дочкою Баала. Далі про це сумніватися було би богохульством". „Даруй мені", сказав Ніярх з плачем. Очи Арбелі засвітилися побідою, але ця побіда мала тревати тільки коротку хвилю.